

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ - ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Ν. ΑΧΑΪΑΣ

ΑΘΗΝΑ 21/11/18

ΑΝΑΦΟΡΑ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Θέμα: «Διαμαρτυρία για την λειτουργία των θεσμών της ειδικής αγωγής σε πλαίσια λειτουργίας σχολείων τυπικής ανάπτυξης στη χώρα μας και αίτημα για διορθωτική επι τούτου παρέμβαση από την ανώτατη πολιτική ηγεσία»

Σχετικά με τη συνημμένη επιστολή, μέσω email, παρακαλείσθε για την τοποθέτησή σας σε όσα εμπεριέχονται σ' αυτή. Το θέμα ενδιαφέρει αρκετούς συμπατριώτες και, συγκεκριμένα, μας το έθεσε ο κος Ευάγγελος Σαραντίδης, -----
----- και μάλιστα ζητά να του μεταφέρουμε την απάντηση του αρμόδιου Υπουργού.

Ο αναφέρων βουλευτής

**Νικόλαος Ι. Νικολόπουλος
Βουλευτής Αχαΐας
Πρόεδρος Χριστιανοδημοκρατικού
Κόμματος Ελλάδος**

Καλαμάτα, 5/11/2018

Προς:

ΠΡΩΤΟΥΠΟΥΡΓΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (παρέλαβε Ειδ. Συμβ: Παπαδοπούλου Έλενα, 6/11/2018 ... βλ.
απισυναπόμενη αποδ)

ΥΠΟΥΡΓΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ (αρ. πρ. εισερχ.: 9961/7-11-2018)

Κοινοποίηση: ΠΡΟΕΔΡΟ ΕΛΛ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ (αρ. πρ. εισερχ.: 4708/7-11-2018)

ΑΦΟΡΑ: «ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΠΟΤΕΛΜΑΤΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΕ ΠΛΑΙΣΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΥΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΑΙΤΗΜΑ ΓΙΑ ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΟΥΤΟΥ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ»

**Αξιότιμε κύριε Πρωθυπουργέ,
Αξιότιμε κύριε Υπουργέ & κύριοι βουλευτές,**

Λαμβάνουμε την τιμή να θέσουμε υπόψη σας ένα σύνολο από “εξομολογήσεις” προσωπικών εμπειριών γονέων που έχουν παιδιά ΑμεΑ και εξαντλούν κάθε περιθώριο που παρέχει η Πολιτεία μας να μορφωθούν (αντλώντας το εν λόγω δικαίωμα από τον Χάρτη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της ΕΕ) σε σχολικά περιβάλλοντα της χώρας μας. Οι παρακάτω περιγραφές και αναφορές διατυπώθηκαν σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης που λειτουργεί ως κοινή βάση αναφοράς των μελών μας (ομάδα στο facebook: «ΓΟΝΕΙΣ ΠΟΥ ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΣΤΗΡΙΞΗ»), με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών, την αλληλούποστήριξη και την προφύλαξη από κινδύνους, χάρη στην προειδοποίηση αλληλέγγυων και φίλων μεταξύ τους γονέων...

Πιστεύουμε ότι, μπορείτε να διαπιστώσετε “ιδίοις όμασι” το μέγεθος της απόγνωσης και της απελπισίας, που διαπνέει τα λεγόμενα μανάδων και πατεράδων, όταν αφηγούνται δυσκολίες, αρνητισμό από στελέχη της εκπαίδευσης, ανεπάρκειες των δομών & των θεσμικών οργάνων αλλά και απάνθρωπες εν γένει συμπεριφορές ανθρώπων που αντιθέτως όφειλαν να παρέχουν, αν μη τι άλλο, υποστήριξη και ενθάρρυνση σε γονείς που δοκιμάζονται από την ιδιαιτερότητα των παιδιών τους. Ελπίζουμε στην αμεσότερη δυνατή παρέμβασή σας στο θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις καθημερινές πρακτικές της εκπαίδευσης, τόσο των Ειδικών, όσο και των τυπικής ανάπτυξης σχολείων, προκειμένου να μην ακυρώνεται το αγαθό της εκπαίδευσης για τα ΑμεΑ παιδιά...

Αιτούμαστε, λοιπόν:

- Αποκατάσταση των ελλείψεων σε στελέχη εκπαίδευσης ή επιστημονικής υποστήριξης, όσον αφορά τις σχολικές υποδομές Ειδικών Σχολείων και συνοδούς παράλληλης εκπαίδευσης στήριξης στα ΑμεΑ παιδιά, που φοιτούν σε τυπικής ανάπτυξης σχολεία...
- Επιτάχυνση των τοποθετήσεων συνοδών παράλληλης στήριξης στα παιδιά που έχουν αξιολογηθεί με σχετική γνωμάτευση από τις υπηρεσίες αξιολόγησης αναπηρίας ή μαθησιακών δυσκολιών...
- Πλήρη παράλληλη στήριξη για όλες τις εκπαίδευτικές ώρες και για όλα τα παιδιά που δικαιούνται αυτής της παροχής, από την έναρξη έως

τη λήξη της σχολικής χρονιάς, αποκλειστικά με εκπαιδευτικούς που έχουν εξειδίκευση στην ειδική αγωγή.

•Άμεση πρόσβαση για τα παιδιά ΑμΕΑ στις υπηρεσίες διάγνωσης και αξιολόγησης, έγκαιρα προ της έναρξης φοίτησης στην προσχολική ή κάθε βαθμίδας εκπαίδευση.

•Σχολικό νοσηλευτή σε σχολικά ιδρύματα, όπου φοιτούν παιδιά που έχουν διαγνωστεί με σοβαρή πάθηση ή αναπηρία, από την έναρξη έως τη λήξη της σχολικής χρονιάς.

•Ολιγομελή τμήματα ένταξης για παιδιά με έντονες μαθησιακές δυσκολίες.

•Μικρά τμήματα διδασκαλίας για μαθητές που βρίσκονται στο φάσμα του αυτισμού υψηλής λειτουργικότητας και φοιτούν στα Γενικά σχολεία της χώρας.

•Θεσμοθέτηση της δυνατότητας οι εκπαιδευτικοί που είναι στη λίστα Braille να μπορούν να συμπληρώσουν ώρες με παιδιά που έχουν και άλλες αναπηρίες.

•Θεσμοθέτηση μηχανισμών συνεχούς καθοδήγησης και επιμόρφωσης γονέων και εκπαιδευτικών πάνω στα θέματα της αναπηρίας, της διάχυτης αναπτυξιακής διαταραχής (αυτισμός) & των μαθησιακών δυσκολιών.

Προς επίρρωση των ως άνω αιτημάτων μας, θέτουμε υπόψη σας τις παρακάτω αφηγήσεις γονέων - μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες...

ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΓΟΛΓΟΘΑ ΑΠΟ ΓΟΝΕΙΣ:

ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Όσον αφορά στο κομμάτι της εκπαίδευσης μέσα στο γενικό σχολείο για μαθητές με ειδικές διαπιστωμένες εκπαιδευτικές ανάγκες, συναντάμε:

>>> Τμήματα ένταξης που δεν λειτουργούν ή υπολειτουργούν,

>>> παράλληλες εκπαιδευτικές στηρίξεις που δε φθάνουν ποτέ στους μαθητές ή ακόμη και αν φθάσουν, παρέχονται μόνο για λίγες ώρες, σχεδόν πάντα με μεγάλη καθυστέρηση από την έναρξη της σχολικής χρονιάς

>>> σχολεία στελεχωμένα με εκπαιδευτικούς που δεν γνωρίζουν(!) "τι είναι αναπηρία" ή "τι είναι η αναπτυξιακή διαταραχή" και που δε γνωρίζουν τους κατάλληλους από παιδαγωγική πλευρά τρόπους, ώστε να εντάξουν (να ενσωματώσουν δηλαδή) το μαθητή με το σχετικό πρόβλημα μέσα στο σχολείο.

Όμως, όταν η ειδική αγωγή βρίσκεται μέσα στο γενικό σχολείο και ειδικά όταν τα παιδιά που γεννιούνται πια στο φάσμα του αυτισμού να είναι ως ποσοστό ένα στα εξηνταεπτά (περίπου), δεν δικαιούται κανείς εκπαιδευτικός να μη γνωρίζει. Το παιδί

με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτά στο Γενικό σχολείο είναι (ή θα έπρεπε να είναι) υπόθεση όλου του σχολείου και όχι μόνο του δασκάλου της παράλληλης στήριξης, ο οποίος μπορεί και να μη φθάσει ποτέ σε αυτό ή και να είναι και ο ίδιος ανεκπαίδευτος (!) στην ιδιαιτερότητα που καλείται να στηρίξει.

Οι γονείς, λοιπόν, καλούμαστε να εμπιστευτούμε τα παιδιά μας για πέντε τουλάχιστον ώρες την ημέρα σε ένα σχολείο που “δεν γνωρίζει”. Και αν στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση, λόγω και της μικρής ηλικίας του παιδιού, βρίσκουμε εκπαιδευτικούς που, παρά το ότι δεν γνωρίζουν, έχουν τη διάθεση να μάθουν και να συνεργαστούν, στην Δευτεροβάθμια εκπαίδευση οι καταστάσεις που βιώνουμε είναι εξαιρετικά τραγικές. Οι καταστάσεις αυτές είναι τόσο τραγικές, που πολλοί γονείς αναγκάζονται, προκειμένου να προστατέψουν τα παιδιά τους από τον ρατσισμό, να επιλέξουν τον οικειοθελή (ή μη) αποκλεισμό τους από το σχολικό πλαίσιο που δικαιούνται: Επιλέγουν να στείλουν σε ειδικές δομές τα παιδιά τους, παρόλο που είναι παιδιά με υψηλό δείκτη νοημοσύνης, μεγάλη αντιληπτική ικανότητα και πολύ καλές εκπαιδευτικές επιδόσεις, διακινδυνεύοντας, έτσι, σοβαρά την ομαλή εκπαιδευτική τους πορεία και πολύ περισσότερο, την κοινωνική τους ένταξη!

Μια πολύ σημαντική παροχή που δίνεται σε μαθητές με αναπηρία ή διαταραχή και στην Ελλάδα ο τρόπος που η εν λόγω παροχή λειτουργεί αποτελεί παγκόσμια πρωτοτυπία (αρνητική φυσικά) είναι και ο δάσκαλος της “παράλληλης εκπαιδευτικής στήριξης”. Είναι ο εκπαιδευτικός που εργάζεται μέσα στην τάξη διδασκαλίας, αλλά απασχολείται ως “συνοδός” σε μόνο ένα παιδί, το οποίο έχει ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η παρουσία αυτού του δασκάλου επιτρέπει στο μαθητή με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες να παρακολουθεί μια τάξη τυπικού σχολείου και ταυτόχρονα να λαμβάνει την προσοχή και τη βοήθεια που χρειάζεται σε εξατομικευμένο επίπεδο. Τα οφέλη είναι πολλά, γιατί εκτός απ' τη βοήθεια που παρέχεται σε μαθησιακό επίπεδο, οι εκπαιδευτικοί της παράλληλης στήριξης διευκολύνουν το μαθητή να αλληλεπιδράσει με τους συμμαθητές του, να επικοινωνήσει, να κοινωνικοποιηθεί και σταδιακά να ανεξαρτητοποιηθεί.

Σε κανονικές συνθήκες, λοιπόν, ο δάσκαλος αυτός προκειμένου να βοηθήσει ουσιαστικά τους μαθητές που τον χρειάζονται (μαθητές με αναπηρίες ή διαταραχές: π.χ. κώφωση, τύφλωση, διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή [αυτισμός] υψηλής λειτουργικότητας), θα έπρεπε να βρίσκεται στο σχολείο από την έναρξη έως τη λήξη της σχολικής χρονιάς από την πρώτη έως την τελευταία ώρα του σχολικού προγράμματος. **Κι αυτό γιατί το Ανθρώπινο Δικαίωμα των ΑμεΑ παιδιών στην Εκπαίδευση επιβάλει τη λήψη ειδικών σχετικών πρωτοβουλιών από το Κράτος, με βάση τον Ευρωπαϊκό Χάρτη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.** Αντί γι' αυτό όμως, στη χώρα μας οι δάσκαλοι της παράλληλης στήριξης, όταν φθάσουν στους μαθητές που τους χρειάζονται, γιατί ούτε και αυτό είναι σίγουρο ότι θα συμβεί, φθάνουν συνήθως με 2 ή 3 ή 4 ή ακόμα και 5 μήνες καθυστέρηση και παρίστανται για 6 ή 8 ή 10 ώρες μόνο κοντά στον υποστηριζόμενο μαθητή εβδομαδιαίως...

Στο κείμενο που ακολουθεί, έχουμε προσπαθήσει να συλλέξουμε εμπειρίες γονέων που τα παιδιά τους δικαιούνται αυτή την παροχή αλλά και τον τρόπο που αντιμετωπίζονται από το υπάρχον εκπαιδευτικό σύστημα, καθώς και από τις κρατικές δομές διάγνωσης και αξιολόγησης, όπως έχουν καταγραφεί σε εφαρμογή κοινωνικής

δικτύωσης της άτυπης ομάδας γονέων: “ΓΟΝΕΙΣ ΠΟΥ ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΣΤΗΡΙΞΗ”.

Άννα:

Ο γιος μου πηγαίνει νηπιαγωγείο. Από το ΚΕΔΔΥ πήρε παράλληλη πλήρους ωραρίου. Τελικά, ήρθε δάσκαλος (παράλληλης στήριξης) μόνο για εννέα ώρες την εβδομάδα και αυτό μετά από πάρα πολλές δικές μου πιέσεις...

Σοφία:

Ο γιος μου πάει νηπιαγωγείο, ήρθε παράλληλη στήριξη για τρεις μέρες την εβδομάδα. Πρότεινα για τις υπόλοιπες δύο να προσλάβω ιδιωτική, αλλά απ' το σχολείο δεν το δέχτηκαν. Μου πρότειναν μάλιστα να πάω το παιδί σε ειδικό σχολείο...

Ειρήνη:

Πηγαίνουμε τρίτη δημοτικού. Από τις πέντε μέρες της εβδομάδας έχουμε δασκάλα παράλληλης στήριξης τις τρείς.

Αθηνά:

Είμαστε δευτέρα δημοτικού. Μας έστειλαν για παράλληλη στήριξη μια κοπέλα που είναι έγκυος και θα μπορεί να εργάζεται στο σχολείο μας μέχρι το Δεκέμβρη. Αναγκάστηκα να πληρώνω ιδιωτική.

Πελαγία:

Στο γιο μου, μαθητή της πέμπτης δημοτικού, έχει εγκριθεί παράλληλη στήριξη, όμως από την Πρωτοβάθμια αρνούνται να στείλουν.

Ζωή:

Από το νηπιαγωγείο είχαμε παράλληλη στήριξη. Στο λύκειο και ενώ οι καθηγητές και η ψυχολόγος του παιδιού είχαν στείλει αξιολογήσεις, στο ΚΕΔΔΥ, αντιθέτως με τις αξιολογήσεις αυτές, έκριναν από μόνοι τους ότι: “το παιδί δεν έχει βοηθηθεί από την παράλληλη” και απέρριψαν την αίτησή μας. Μας είπαν, μάλιστα: “Δεν πιστεύουμε να έχετε και παράπονο, τόσα χρόνια σας δίνουμε παράλληλη”... Λες και μας κάνουν χάρη! Λυπάμαι πολύ, γιατί γινόμαστε ζητιάνοι για τα παιδιά μας για τα αυτονόητα, σε έναν κόσμο που υποτίθεται, έχει εξελιχθεί και είναι πιο ευαισθητοποιημένος.

Χρύσα:

Έχουμε δώδεκα ώρες την εβδομάδα δασκάλα παράλληλης στήριξης, τις υπόλοιπες ώρες αναγκαστήκαμε να πληρώνουμε ιδιωτική.

Χρήστος:

Καταθέσαμε κανονικά όλα τα χαρτιά στο Δημοτικό της περιοχής μας. Στο σχολείο από την πρώτη στιγμή που είδαν το χαρτί από το ΚΕΔΔΥ δεν ήθελαν να δεχθούν το παιδί για να μη τους χαλάσει το image... Ο διευθυντής μας είπε: “αυτά τα παιδιά δε κάνουν εδώ”. Μας πρότειναν άλλα τρία σχολεία που θα ήταν “ιδανικά” για μας και θα “βοηθούσαν” το παιδί μας. Όλοι μας είπαν, πως το παιδί θα πρέπει να πάει σε τυπικό σχολείο και ότι είναι υποχρεωμένοι να δεχθούν την εγγραφή. Αποτέλεσμα;

Επιστρέψαμε στο πρώτο σχολείο, αρχές Ιουνίου, όπου αναγκάστηκαν να μας δεχθούν με θυμό και ειρωνείες. Αρχές Σεπτέμβρη, πήγε η γυναίκα μου στο σχολείο με το παιδί και την ιδιωτική παράλληλη στήριξη, που προσλάβαμε, μέχρι να μας έρθει, όπως ελπίζαμε, η δημόσια, αφού, από πλευράς μας, είχε κατατεθεί στο σχολείο η σχετική αίτηση. Ο διευθυντής περίμενε στην πόρτα του γραφείου του και αφού κανόνισε να μην ακούει το παιδί, απείλησε για αυτό που τολμήσαμε να κάνουμε. Μας είπε ότι, “μας κάνει χάρη”, ότι “το παιδί θα καταλήξει σε ίδρυμα” και άλλα πολλά. Ανάμεσα στα άλλα, είπε ότι, το παιδί ΔΕΝ το έχει γράψει στο σχολείο, όλο το καλοκαίρι, παρά μόνο τη μέρα που πήγαμε να ξεκινήσουμε. Φυσικά, ούτε τα χαρτιά για την παράλληλη είχε στείλει, μέχρι εκείνη τη στιγμή. Ούτε εγγραφή, ούτε παράλληλη, ούτε τίποτα... Από την Πρωτοβάθμια μας είπαν ότι, μπορούμε να κάνουμε καταγγελία, αφού όμως πρώτα κάνουμε λίγες μέρες υπομονή.

Κυριακή:

Στο νηπιαγωγείο πληρώναμε δύο χρόνια ιδιωτική παράλληλη στήριξη, στο δημοτικό είχαμε δημόσια για λίγες μόνο ώρες την εβδομάδα, μια χρονιά, μάλιστα, η δασκάλα μας ήρθε τέλος Φεβρουαρίου. Τώρα είμαστε δευτέρα Γυμνασίου και έχουμε παράλληλη στήριξη μόνο στα μαθηματικά και για τρεις ώρες την εβδομάδα. Φιλόλογος παράλληλης στήριξης ούτε πέρσι, ούτε φέτος...

Κατερίνα:

Ο γιος μου έχει έγκριση από το ΚΕΔΔΥ για παράλληλη στήριξη πλήρους ωραρίου. Στο σχολείο μας, που έχει 390 μαθητές, ήρθε μόνο μια δασκάλα παράλληλης στήριξης, την οποία μοιράζεται το παιδί μου (που πηγαίνει τρίτη δημοτικού) με άλλο μαθητή (που πηγαίνει στην Πέμπτη).

Ανθή:

Είμαι μητέρα δύο δίδυμων αγοριών με ΔΑΦ. Από το ΚΕΔΔΥ έχουμε έγκριση για πλήρη παράλληλη στήριξη, από την πρώτη δημοτικού και τώρα είμαστε τετάρτη και μετά από δική τους υπόδειξη τα παιδιά μου φοιτούν σε διαφορετικά τμήματα. Ο απολογισμός έχει ως εξής:

- Α' δημοτικού:** Κανένα απ' τα δύο μου παιδιά δεν είχε παράλληλη στήριξη. Στην τάξη με τις περισσότερες αλλαγές και απαιτήσεις, θεώρησαν περιττό να στείλουν παράλληλη στήριξη.
- Β' δημοτικού:** Δύο διαφορετικοί δάσκαλοι, έξι ώρες με τον έναν και τρεις ώρες με τον άλλο. Έστειλαν μία δασκάλα το Σεπτέμβρη για τέσσερεις μαθητές και τον Γενάρη άλλη μία, που επίσης μοιράστηκαν οι ίδιοι μαθητές. Η πρώτη δασκάλα είχε να βοηθήσει τέσσερα παιδιά με διαφορετικές μαθησιακές δυσκολίες, να συνεργαστεί με τρεις διαφορετικούς εκπαιδευτικούς και τρεις διαφορετικές μητέρες. Η δεύτερη, εκτός από τα παραπάνω, είχε να βοηθήσει τα παιδιά που έβλεπε μόνο τρεις ώρες την εβδομάδα. Άλλα τα παιδιά αδυνατούσαν να μπουν σε πρόγραμμα, καθώς, έπρεπε να βρίσκονται στην τάξη, πότε με τη μια δασκάλα, πότε με την άλλη και άλλοτε μόνα τους. Αντίθετα με ό,τι χρειάζονται τα παιδιά στο φάσμα του αυτισμού, τα δικά μου παιδιά στερούνταν εντός του σχολείου ένα σταθερό και δομημένο εκπαιδευτικό πλαίσιο κι εγώ, ως μητέρα, έπαιρνα τρεις διαφορετικές ενημερώσεις για το κάθε παιδί, τις περισσότερες φορές διαφορετικές μεταξύ τους.
- Γ' δημοτικού:** Πάλι δύο διαφορετικοί δάσκαλοι. Για τον ένα μου γιο, δέκα ώρες με τον ένα και τρεις ώρες με τον άλλο και για το άλλο μου παιδί, έξι και τρεις ώρες

αντίστοιχα. Σ' αυτή την τάξη αντιμετωπίσαμε ακόμη μεγαλύτερο μπάχαλο! Το Σεπτέμβρη έστειλαν μια παράλληλη για πέντε παιδιά. Στην τάξη του ενός γιού μου είχαμε δάσκαλο πεπαλαιωμένων αντιλήψεων και μη συνεργάσιμο με την παράλληλη στήριξη. Το Νοέμβριο έρχεται νέα παράλληλη και γίνεται καινούρια μοιρασιά. Το ένα μου παιδί αλλάζει παράλληλη, γεγονός το οποίο βιώνει σαν απόρριψη. Έγινε επιθετικός, αρνούνταν να συνεργαστεί, είχε τάσεις φυγής και ψυχοσωματικά συμπτώματα (κοιλιακοί πόνοι), με αποτέλεσμα, είτε να μην πηγαίνει καθόλου στο σχολείο, είτε να φεύγει στη μέση της μέρας. Ο δάσκαλος της τάξης και η παντελής έλλειψη ενσυναίσθησης απ' την πλευρά του επιδείνωσε την κατάσταση: το παιδί στοχοποιήθηκε και πολλές φορές είχε δεχθεί χλευαστικά σχόλια από τους συμμαθητές του. Λόγω των παραπάνω προβλημάτων θεώρησα απαραίτητο να ζητήσω περισσότερες ώρες παράλληλη στήριξη για αυτόν μου το γιο, που όμως τις στερήθηκε το άλλο μου παιδί. Η πορεία μας άρχισε να βελτιώνεται μετά το Πάσχα, αλλά ήδη είχε, δυστυχώς, χαθεί το μεγαλύτερο μέρος της σχολικής χρονιάς. Το αποτέλεσμα ήταν για το ένα μου παιδί, με τη σύμφωνη γνώμη ΚΕΔΔΥ και θεραπευτικού κέντρου που το παρακολουθεί, να αλλάξει σχολείο.

•Δ' δημοτικού: Ο ένας μου γιος έχει έξι ώρες την εβδομάδα και ο άλλος καθόλου. Φέτος, λοιπόν, τετάρτη δημοτικού, ο γιος μου που άλλαξε σχολείο και καλείται να βιώσει απ' την αρχή την αλλαγή περιβάλλοντος: είναι εντελώς αστήρικτος, χωρίς καθόλου παράλληλη, ενώ για το άλλο μου παιδί έστειλαν μια δασκάλα σε τέσσερεις μαθητές.

Το απόλυτο χάος!

Αθανάσιος:

Ο γιος μου έχει έγκριση παράλληλης στήριξης πλήρους ωραρίου. Φοιτά στην πρώτη τάξη του δημοτικού, σε τμήμα 25 μαθητών και μέχρι στιγμής, δεν έχει τοποθετηθεί δάσκαλος παράλληλης στήριξης.

Μαριλένα:

Ο γιος μου πάει νηπιαγωγείο, έχει έγκριση για παράλληλη στήριξη και ενώ αρχικά, ήρθε δασκάλα για δύο φορές την εβδομάδα, στη συνέχεια, μας είπαν ότι θα σταματήσει και αυτό γιατί ήταν προσωρινή και θα μας στείλουν όταν πάρουν ξανά άτομα.

Ελισάβετ:

Έμαθα ότι έχουν "παγώσει" οι αιτήσεις που έγιναν στο ΚΕΔΔΥ από αρχές Μαρτίου και γι' αυτό δε μας έχουν φωνάξει ακόμη για αξιολόγηση λόγω αλλαγής βαθμίδας, με τη δικαιολογία ότι υπολειτουργούν. Στο νηπιαγωγείο είχαμε έγκριση για παράλληλη, όμως, δεν ήρθε. Το παιδί μου έχει πρόβλημα στο λόγο του και επειδή η νηπιαγωγός της τάξης δεν το καταλάβαινε, μας είπε απ' την πρώτη κιόλας μέρα να πάρουμε το παιδί στο σπίτι και να ξαναπάμε στο σχολείο, μόνο όταν θα έχουμε ιδιωτική παράλληλη στήριξη. Η σχολική σύμβουλος μας είπε, πως το παιδί πρέπει να πάει σχολείο και ότι η νηπιαγωγός της τάξης είναι υποχρεωμένη να βρει τον τρόπο και να επικοινωνήσει μαζί του. Αναγκαστήκαμε να πληρώνουμε ιδιωτική, γιατί δεν μπορούσαμε να αφήσουμε το παιδί αβοήθητο.

Χρύσα:

Είμαστε 11 ετών, φοιτούμε στην τετάρτη τάξη τυπικού σχολείου, με έγκριση παράλληλης στήριξης πλήρους ωραρίου. Μένουμε στη περιφέρεια του νομού Ιωαννίνων και κάθε χρόνο, βιώνουμε τον δικό μας Γολγοθά. Φυσικά, παράλληλη δεν έχουμε! Παίρνουμε παράλληλη από το Νηπιαγωγείο, η οποία φθάνει σε μας, στην καλύτερη περίπτωση, μετά το Νοέμβρη, ενώ στη χειρότερη, τέλος Φλεβάρη. Από τη δευτέρα δημοτικού τη μοιραζόμαστε και με άλλο παιδάκι, που βρίσκεται σε άλλο σχολείο και σε άλλο τοπικό διαμέρισμα. Ο νομός μας φέτος έβγαλε 41 κενά. Ήρθαν δέκα πιστώσεις, οι οποίες μοιράζονται σε 2, 3 και 4 παιδιά. Στο νομό Λευκάδας, με το 1/7 του πληθυσμού των Ιωαννίνων, στέλνουν 12 πιστώσεις! Γιατί άραγε; Κάθε χρόνο, αρχές Σεπτέμβρη, τρέχω να παρακαλέσω, να ζητιανέψω, να συγκρουστώ με όλους αυτούς, που αποφασίζουν για την τύχη του παιδιού μου. Κάθε χρόνο, μιλούν για περισσότερες προσλήψεις στην ειδική αγωγή... Που είναι; Γιατί κάθε χρόνο βιώνουμε χειρότερες καταστάσεις; Δεν ελπίζω σε τίποτα... τον πέτυχαν το σκοπό τους! Με κούρασαν!

Χρύσα:

Είμαστε δευτέρα γυμνασίου και ενώ από το ΚΕΔΔΥ έχουμε έγκριση για πλήρη παράλληλη στήριξη, μέχρι στιγμής, έχουν στείλει φιλόλογο για πέντε ώρες την εβδομάδα, επειδή όμως το πρόγραμμα είναι προσωρινό και αλλάζει συνεχώς, δεν έχει έρθει καθόλου.

Κατερίνα:

Είμαστε τρίτη δημοτικού και έχουμε έγκριση για πλήρη παράλληλη στήριξη. Μέχρι στιγμής, όμως, έχει έρθει μια δασκάλα για τέσσερα παιδιά και σε μας προσπαθεί να βρίσκεται ένα δίωρο, κάθε πρωί... Μετά, το παιδί είναι μόνο του, χωρίς στήριξη.

Μαρία:

Ο γιος μου πάει πέμπτη δημοτικού, έχουμε έγκριση για πλήρη παράλληλη στήριξη. Έστειλαν μια δασκάλα, που τη μοιραζόμαστε με άλλο παιδί, το οποίο βρίσκεται σε άλλο σχολείο. Δευτέρα-Τρίτη: εμείς, Τετάρτη-Πέμπτη: ο άλλος μαθητής! Παρασκευή, από δύο ώρες στον καθένα! Ελλάς το μεγαλείο σου!

Μίνα:

Το παιδί μου πηγαίνει προνήπιο και έχει βοηθητικό προσωπικό. Εχω ζητήσει να μένει ολοήμερο, λόγω της εργασίας μου. Μου είπαν, πως όταν τελειώνει το ωράριο του βοηθητικού προσωπικού, θα πρέπει να φεύγει και το παιδί απ' το σχολείο!

Δήμητρα:

Είμαι μητέρα παιδιού που πρέπει να περάσει αξιολόγηση από το ΚΕΔΔΥ. Σας παραθέτω τη συνομιλία που είχα με υπάλληλο της συγκεκριμένης υπηρεσίας, προκειμένου να κανονιστεί ραντεβού (Μ: μητέρα, Υ: υπάλληλος):

M: Έχω ένα αγοράκι στο φάσμα του αυτισμού, του χρόνου θα πάει νήπιο και θέλω να μάθω τη διαδικασία αξιολόγησης από το ΚΕΔΔΥ

Y: Όταν πάει νηπιαγωγείο θα έρθετε να κάνουμε αίτηση.

M: Συγνώμη, αλλά εξ όσων γνωρίζω, έχετε δέκα μήνες αναμονή.

Y: Ναι, σωστά.

M: Αν έρθω όταν ξεκινήσει το νηπιαγωγείο, θα χαθεί η χρονιά μέχρι να γίνει η αξιολόγηση.

Y : Τώρα εξετάζουμε τα παιδάκια που φοιτούν ήδη στο νήπιο και δε μπορούμε να κάνουμε δεκτή την αίτησή σας

M: Μπορείτε να μου εξηγήσετε, τι εννοείτε; Γιατί αυτό που καταλαβαίνω είναι πως αν θέλω να προλάβω τους χρόνους αναμονής σας και να έχει έγκαιρη διάγνωση το παιδί μου, με εμποδίζει το συστημά σας να το πράξω.

Y: Δεν ξέρω αν ο προϊστάμενος θα δεχθεί την αίτησή σας, σας το λέω για να μην ταλαιπωρηθείτε άδικα.

M: Υπάρχει σχετική νομοθεσία, που να λέει, πότε μπορώ να υποβάλλω την αίτηση;

Y: Είμαστε χωρίς προσωπικό και έχουμε πολύ δουλειά με τις φετινές αξιολογήσεις.

M: Το καταλαβαίνω, αλλά τι μου προτείνετε;

Y: Ελάτε το Νοέμβριο μήπως ο προϊστάμενος δεχθεί την αίτησή σας.

Μπέτν:

Είμαι μαμά τριών παιδιών. Το πρώτο, στο φάσμα του αυτισμού, με παράλληλη στήριξη που μοιράζεται με άλλα τρία παιδιά στο ίδιο σχολείο. Το δεύτερο, στο φάσμα επίσης, αλλά ηπιότερη μορφή, το τρίτο, με σπαστική διπληγία. Το τρίτο μου παιδί έχει αποκλειστικό ειδικό βιοηθητικό προσωπικό, γιατί δε μπορεί να κινηθεί αυτόνομα μέσα στο σχολείο. Πρόσφατα, μας ενημέρωσαν, πως και το ειδικό βιοηθητικό προσωπικό θα πρέπει να μοιράζεται πλέον σε δύο παιδιά. Αρα ένα παιδί με σοβαρό κινητικό θέμα θα πρέπει πια να περνά τις μισές ώρες στο σχολείο μόνο του;

Άννα:

Έχω ένα αγοράκι στο φάσμα του αυτισμού. Γράφτηκε σε δημοτικό παιδικό σταθμό. Οι νηπιαγωγοί εκεί όμως απαιτούν να πηγαίνει μόνο μια ώρα την ημέρα στο σχολείο και μόνο μαζί μου.

Εύη:

Πηγαίνουμε έκτη δημοτικού. Η γνωμάτευση του ΚΕΔΔΥ είναι για πλήρη παράλληλη στήριξη. Στην τρίτη δημοτικού το παιδί μου είχε δασκάλα παράλληλης στήριξης δύο μέρες την εβδομάδα και για τέσσερις ώρες την κάθε μέρα. Πέρσι δε μας έστειλαν καθόλου και το παιδί έμεινε αβοήθητο. Ανήκουμε στην Α' Αθηνών, τον Ιούνιο που μας πέρασε η διευθύντρια του σχολείου κατέθεσε η ίδια τα χαρτιά στη πρωτοβάθμια. Ακόμη δεν έχει σταλεί δάσκαλος για μας!

Ξανθή:

Ο γιός μου πηγαίνει στη πρώτη δημοτικού, είναι στο φάσμα του αυτισμού με υψηλή λειτουργικότητα. Έχω προσλάβει ιδιωτική παράλληλη στήριξη. Από την πρώτη στιγμή η δασκάλα της τάξης προσπαθεί να βάλει στη θέση της την κοπέλα της παράλληλης. Τη μια της ζητάει να διαβάσει παραμύθι στα παιδιά, την άλλη τη στέλνει να βγάλει φωτοτυπίες. Σήμερα που απουσίαζε η δασκάλα της τάξης της ζήτησαν να είναι υπεύθυνη για να μη κάνουν τα παιδιά φασαρία. Απ' το ΚΕΔΔΥ μας είπαν η παράλληλη να μην κάθεται δίπλα στο παιδί, ούτε να πηγαίνει τις δύο πρώτες ώρες της ημέρας...

Ενστρατία:

Ο γιός μου πηγαίνει τρίτη γυμνασίου και απ' το ΚΕΔΔΥ μας έχει εγκριθεί παράλληλη στήριξη, αλλά ποτέ μέχρι τώρα δεν πήραμε. Επισκέφθηκα το διευθυντή της δευτεροβάθμιας και μου είπε ότι δεν υπάρχουν καθηγητές για διάθεση στην παράλληλη στήριξη. Παρακολουθεί άτυπα τμήμα ένταξης μαζί με άλλους πέντε μαθητές, σε όλη τη διάρκεια του γυμνασίου, όμως αυτό που γίνεται εκεί όλα αυτά τα χρόνια ούτε τον βοηθάει, ούτε τον υποστηρίζει όπως χρειάζεται.

Αλεξία:

Τρίτη: δηλωθήκαμε σε μια πόλη της Γερμανίας, εκεί μας έδωσαν ένα χαρτί για κάθε παιδί για να τα γράψουμε λέει στο δημοτικό του χωριού που μένουμε. "πάγωσα"..."τι λέτε ρε", σκέφτομαι, "αφού τα παιδιά μου χρειάζονται επιτροπές, ειδικούς, παράλληλες.... Πως θα τα γράψουμε στο δημοτικό του χωριού;" Δε μίλησα, όμως, περίμενα να δω τι θα γίνει....

Τετάρτη: ξημέρωσε η μέρα, λοιπόν και πήγαμε στο δημοτικό, όπως μας είπαν για να τα γράψουμε. Το στομάχι μου κόμπος... Ουφ σκέφτομαι τι γίνεται; Μπαίνω στο σχολείο, ένα παλιό πεντακάθαρο κτίριο, όλα τακτοποιημένα και πολύχρωμα! Μια κυρία στην γραμματεία μας καλημέρισε χαμογελαστά και πήρε τα χαρτιά μας και άρχισε να καταχωρεί.... "Στάσου μανίτσα μου, Άσπεργκερ, εγκεφαλική παράλυση, ημιπληγία πολλά πράγματα που πρέπει να ληφθούν υπ όψη".... Περίμενα σιωπηλή και παγωμένη να δω τι θα γίνει... Αφού τελείωσε την καταχώριση των παιδιών στο εκπαιδευτικό σύστημα τηλεφώνησε στον διευθυντή του σχολείου... Ήρθε σε 5 λεπτά (και άλλος χαμογελαστός αρχίζω και τρομάζω). Μας κλείνει ραντεβού ο άνθρωπος, σε 2 εβδομάδες, όπου θα είναι μαζί του κοινωνική λειτουργός, ψυχολόγος και ειδική παιδαγωγός για να δει τα παιδιά. Επίσης, μαζί του θα είναι και ένας διερμηνέας, όπου θα μας βοηθήσει να συνεννοηθούμε με αυτούς τους ανθρώπους! Και φυσικά, θα μας περιμένει και η παράλληλη του ενός μου γιού, όπου θα τον αναλάβει στην αφομοίωση του στο Δημοτικό. Μας καθησύχασε ότι, υπάρχει κοντά μας ένα πολύ καλό ειδικό σχολείο για το άλλο μου παιδί και για ό,τι χρειαστούμε, λέει, θα απευθύνομαστε στην κοινωνική λειτουργό. Τα υπόλοιπα, λέει, θα τα κανονίσουμε στο ραντεβού μας σε 2 εβδομάδες!

Φεύγω από το σχολείο παγωμένη,..... "Τι έγινε ρε παιδιά; Μας υπολογίζουν; Μας βοηθούν; Τι όνειρο είναι αυτό που ζω?"

'Όλα κανονίστηκαν σε δύο μέρες και το μόνο που είπα, ήταν ένα "halo"

Λίγες μέρες μετά, επισκέφτηκα το ειδικό σχολείο της περιοχής για τον ένα απ' τους δύο μου γιούς, που χρειάζεται να φοιτήσει σε αυτό. Με το που μπήκα μέσα, παρατήρησα 3 πράγματα: Την απόλυτη ησυχία, το ότι δεν υπήρχαν ίχνη σκαλοπατιού και τα παρκαρισμένα καροτσάκια και αμαξίδια, έξω από κάθε τάξη. Μας υποδέχτηκε μια κοινωνική λειτουργός και η διευθύντρια της σχολής. Ευγενέστατοι άνθρωποι, μας ενημέρωσαν για τα πάντα, μας είπαν να δούμε τις εγκαταστάσεις και μετά να αποφασίσουμε, αν θέλουμε να στείλουμε το παιδί μας εκεί.

Εγώ και ο σύζυγος κάθε λίγο κοιταζόμασταν στα μάτια παγωμένοι και έτοιμοι να βάλουμε τα κλάματα. "Να αποφασίσουμε; Εμείς; ...Όχι: "φεύγετε από εδώ"; Όχι: "λυπάμαι, εκεί θα πάτε", Όχι: "τι να κάνουμε κύριε δεν έχουμε θέση εδώ"; Εμείς να αποφασίσουμε, ...λέει! Αν μας κάνει το σχολείο τους, ...λέει!

Ξεκινάμε την ξενάγηση. Πρώτη στάση πισίνα. Μια φορά την εβδομάδα, μας λένε και τα μάτια του γιού μου έλαμψαν. Πισίνα, πισίνα! Άρχισε να φωνάζει. Δεύτερη στάση, εργοθεραπεία. Μια τεράστια αίθουσα με κούνιες, στρώματα και εξοπλισμός για τα παιδιά με μεγαλύτερα κινητικά προβλήματα.

Τρίτη στάση, δωμάτιο ηρεμίας. Ένα κατάλευκο δωμάτιο με λευκά στρώματα και κρεβάτια και ένας προτζέκτορας φώτιζε το ταβάνι με εικόνες και μουσική χαλάρωσης.

Περπατώντας, ακούσαμε μουσική και φυσικά τρέξαμε αμέσως, μια τάξη είχε διάλειμμα και χόρευαν στην αυλή... Καροτσάκια ποδαράκια όλα να κουνιούνται στο ρυθμό, το ίδιο και ο γιος μου, που δεν σταματούσε να λάμπει.

Μετά, πήγαμε στην τάξη του: όλα τα παιδιά, 6 στο σύνολο, ήταν μοιρασμένα στις θεραπείες τους, ήταν μια δασκάλα εκεί, από τις 3 που θα υπάρχουν στην τάξη. Χαμογελαστή, ασχολήθηκε με τον γιο μου και του τραγουδούσε. Ξανακοιταχτήκαμε στα μάτια με τον σύζυγο....

Στο τέλος, μας έδειξε μια αίθουσα εκδηλώσεων και μας οδήγησε στην έξοδο. Λίγο πριν την χαιρετήσω μπήκε ένα παιδάκι με τετραπληγία και τραχειοτομία, με ξαπλωτό αμαξίδιο, συνοδευόμενο από ένα κύριο. Τρόμαξα, πόνεσε η καρδούλα μου, μόλις το είδα..

•"Στο σχολείο σας διαχωρίζουν τις περιπτώσεις ανάλογα με την βαρύτητα της κατάστασης;" ρώτησα. "Στο σχολείο μας, κυρία μου, κάθε παιδί έχει το δικαίωμα της μόρφωσης, στην μορφή που μπορεί να την δεχτεί... Παρακαλώ, ενημερώστε μας αν αυτό το σχολείο είναι κατάλληλο για σας".....

(Αντί επιλόγου...)

Λένα:

...για τα παιδάκια που έχουν αυτισμό αλλά και διάφορα σύνδρομα ή σύνοδο νοητική υστέρηση: Δεν είναι μόνο οι κτιριακές εγκαταστάσεις ελλιπείς αλλά και το προσωπικό, που δεν γνωρίζει, πως πρέπει να φέρεται σ' αυτά τα παιδιά. Άτομα κυρίως μεγαλύτερης ηλικίας, που δεν γνωρίζουν -οι περισσότεροι απ' αυτούς- τι πάει να πει "παιδεία" και "ατομικά δικαιώματα".

Η κοινωνία μας, ακόμα, βρίσκεται σε πολύ πρώιμο στάδιο, με τους παλιούς να νομίζουν, πως αν τα μεταλάβουμε και τα διαβάσουμε σε καμία εκκλησία, θα πάνε καλύτερα και με τους καινούργιους να νομίζουν ότι, είναι κάτι κολλητικό και να

σε αποφεύγονταν, ως μικρόβιο κακής ασθένειας. Άλλοι, πάλι, δεν αντέχουν να έχουν στον περίγυρό τους κάτι "χαλασμένο", γιατί τους χαλάει τα κοινωνικά τους στάνταρντς και άλλοι γιατί δεν αντέχουν ψυχικά να σε "ανεχτούν". Υπάρχουν και οι τελείως αδιάφοροι, που δεν μπορούν να ασχολούνται με τόσο ασήμαντα θέματα και οι άλλοι, που σε κοιτάνε απλώς ως τσέπη. Στον αντίποδα: Υπάρχουν και εκείνοι που νοιάζονται...

Μπράβο! σ' όλους εκείνους που βρίσκονται κοντά σ' αυτές τις οικογένειες, που έχουν τέτοια παιδιά και προσπαθούν να καταλάβουν ή να βοηθήσουν όπως και όσο μπορούν.

Μπράβο! σ' αυτές τις οικογένειες που έμειναν ενωμένες

Μπράβο! σ' εκείνους τους γονείς, που άλλαξαν προς το καλύτερο και μετέτρεψαν το δύσκολο αυτό έργο τους σε δημιουργία

Ευχαριστούμε τα παιδιά μας, που μας αντέχουν και μας δείχνουν, πόσο μας αγαπούν (παρ' ότι είμαστε τόσο διαφορετικοί από αυτά) και εξακολουθούν να προσπαθούν, ενώ εμείς, πολλές φορές, δεν είμαστε σε θέση να τα καταλάβουμε.

Παιδί μου Σ' αγαπώ....

Η ομάδα κοινωνικής δικτύωσης: "ΓΟΝΕΙΣ ΠΟΥ ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΣΤΗΡΙΞΗ" εξακολουθούμε να διεκδικούμε τα παρακάτω, με την ελπίδα ότι, κάποτε, ίσως εισακουστούμε:

- Πλήρη παράλληλη στήριξη για όλα τα παιδιά που δικαιούνται αυτής της παροχής, από την έναρξη έως τη λήξη της σχολικής χρονιάς, αποκλειστικά με εκπαιδευτικούς που έχουν εξειδίκευση στην ειδική αγωγή.**
- Άμεση πρόσβαση για τα παιδιά ΑμεΑ στις υπηρεσίες διάγνωσης και αξιολόγησης.**
- Σχολικός νοσηλευτής για όλα τα παιδιά που έχουν διαγνωστεί με σοβαρή πάθηση ή αναπηρία από την έναρξη έως τη λήξη της σχολικής χρονιάς.**
- Ολιγομελή τμήματα ένταξης για παιδιά με έντονες μαθησιακές δυσκολίες.**
- Μικρά τμήματα διδασκαλίας για μαθητές που βρίσκονται στο φάσμα του αυτισμού και φοιτούν στα Γενικά σχολεία της χώρας.**
- Δυνατότητα οι εκπαιδευτικοί που είναι στη λίστα Braille να μπορούν να συμπληρώσουν ώρες με παιδιά που έχουν και άλλες αναπηρίες.**
- Συνεχή καθοδήγηση και επιμόρφωση γονέων και εκπαιδευτικών πάνω στα θέματα της αναπηρίας, της διάχυτης αναπτυξιακής διαταραχής (αυτισμός), των μαθησιακών δυσκολιών.**

Για την ομάδα: "ΓΟΝΕΙΣ ΠΟΥ ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΣΤΗΡΙΞΗ"

Μαρία Λευτάκη
Μαρία Κασαμπαλάκου

Ευάγγελος Σαραντίδης

Στοιχεία επικοινωνίας:

Λευτάκη Μαρία

email: gogmar1@yahoo.gr

Επισυνάπτονται: Έρευνα καταγραφής σχετικών με τα της παρούσας προβλημάτων από μέλη της ομάδας κοινωνικής δικτύωσης στο facebook: “ΓΟΝΕΙΣ ΠΟΥ ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΣΤΗΡΙΞΗ” + αποτελέσματα αυτής (φόρμα & καταμέτρηση των απαντήσεων από τους χρήστες/γονείς) ... 2 σελίδες